

Bruselj, 3. julij 2026
(OR. en)

11125/26

ECOFIN 915
UEM 319
SOC 444
EMPL 246
COMPET 859
ENV 835
EDUC 301
ENER 457
JAI 895
GENDER 132
JEUN 175
SAN 533
ECB
EIB

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	PRIPOROČILO SVETA o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Cipra

V prilogi vam pošiljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, ki so ga pregledali in potrdili različni odbori Sveta ter dokončno oblikoval Ekonomsko-finančni odbor, temelji pa na predlogu Komisije COM(2026) 213 final.

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Cipra

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97¹ in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (EU) 2024/1263 določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, s katerim se želi spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerne javnofinančne primanjkljaje. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za države in nadzor nad njihovim izvajanjem.
- (2) Komisija je 25. novembra 2025 sprejela mnenje o osnutku proračunskega načrta Cipra za leto 2026. Na isti datum je Komisija na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2026, v katerem Cipra ni opredelila kot ene od držav članic, za katero bi bilo treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja², priporočilo za priporočilo Sveta o človeškem kapitalu v Evropski uniji ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2026, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel 21. aprila 2026, skupno poročilo o zaposlovanju pa 9. marca 2026.
- (3) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je v naslednjih petih letih povečati svetovno konkurenčnost Unije. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: inovacije, razogljičenje in konkurenčnost ter varnost. Kompas za konkurenčnost je od objave podlaga za delo v okviru evropskega semestra, s čimer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji EU, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.

² UL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2026 nadalje razvija skupaj z zaključno fazo izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost³. Načrti za okrevanje in odpornost so bili skupaj s financiranjem kohezijske politike bistveni za uresničevanje prednostnih nalog politike v okviru evropskega semestra, saj so morali učinkovito obravnavati vse ali pomemben del izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v nedavnih ciklih, programi, ki se financirajo iz evropske kohezijske politike, pa so morali upoštevati specifična priporočila za države. Ker se Mehanizem za okrevanje in odpornost bliža koncu svoje življenjske dobe, je še vedno bistveno, da se ohranijo in nadgradijo reforme in naložbe, ki se izvajajo z njegovo podporo, zlasti tiste, ki prispevajo k obravnavi izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države.
- (5) Komisija je 3. junija 2026 objavila poročilo o državi za Ciper za leto 2026. V njem je ocenila napredek Cipra pri izvajanju specifičnih priporočil za državo za leto 2025 ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Cipru. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Ciper. V njem je bil tudi ocenjen napredek Cipra pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, spretnosti ter zmanjševanja revščine in socialne izključenosti ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

³ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Svet je 21. januarja 2025 na podlagi ocene in priporočila Komisije sprejel priporočilo, v katerem je potrdil nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Cipra⁴. Načrt zajema obdobje 2025–2028 in predstavlja fiskalno prilagoditev skozi štiri leta. Svet je priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov: 6,0 % v letu 2025, 5,0 % v letu 2026, 5,4 % v letu 2027 in 4,3 % v letu 2028, ki ustrezajo najvišjim kumulativnim stopnjam rasti, izračunanim glede na izhodiščno leto 2023, v višini 8,9 % v letu 2025, 14,3 % v letu 2026, 20,5 % v letu 2027 in 25,7 % v letu 2028.
- (7) Vojska agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je države članice pozvala, naj zaprosijo za usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprla prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje obrambnih odhodkov⁵, Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025. Države članice lahko še vedno zahtevajo aktivacijo nacionalne odstopne klavzule kadar koli do leta 2028, če izpolnjujejo merila iz člena 26 Uredbe (EU) 2024/1263.
- (8) Ciper je 30. aprila 2026 predložil letno poročilo o napredku 2026⁶ v zvezi z upoštevanjem priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov ter v zvezi z izvajanjem reform in naložb v odziv na glavne izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo v okviru evropskega semestra.

⁴ Priporočilo Sveta z dne 21. januarja 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Cipra (UL C, C/2025/639, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/639/oj>).

⁵ Sporočilo Komisije Upoštevanje večjih obrambnih izdatkov v okviru Pakta za stabilnost in rast (Bruselj, C(2025) 2000 final z dne 19. marca 2025).

⁶ Letna poročila o napredku za leto 2026 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en?prefLang=sl.

- (9) Rast realnega BDP je v letu 2025 znašala 3,8 %, inflacija po HICP pa 0,8 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi realni BDP v letu 2026 zrasel za 2,3 %, v letu 2027 pa za 2,7 %, inflacija po HICP pa naj bi znašala 3,6 % v letu 2026 in 2,2 % v letu 2027.
- (10) Na podlagi podatkov, ki jih je zagotovil Eurostat⁷, se je presežek sektorja država na Cipru zmanjšal s 4,1 % BDP v letu 2024 na 3,4 % BDP v letu 2025. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2026 v letu 2026 predviden presežek v višini 2,1 % BDP, v letu 2027 pa 2,5 % BDP. Zmanjšanje presežka v letu 2026 je predvsem posledica izvajanja splošne davčne reforme na začetku leta. Povečanje presežka v letu 2027 je predvsem posledica višjih davčnih prihodkov zaradi odprave znižanj DDV za električno energijo in osnovno blago ter na splošno boljših obetov za rast.
- (11) Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnost⁸, ki vključuje nacionalno financirane odhodke in odhodke, ki jih financira EU, v letu 2025 ekspanzivna in je znašala 1,8 % BDP. V letu 2026 naj bi bila prav tako ekspanzivna, in sicer v višini 0,4 % BDP, v letu 2027 pa restriktivna v višini 1,2 % BDP.
- (12) Na podlagi podatkov, ki jih je zagotovil Eurostat⁹, se je dolg sektorja država na Cipru zmanjšal z 62,7 % BDP konec leta 2024 na 55,0 % BDP konec leta 2025. Zmanjšanje deleža dolga v letu 2025 odraža predvsem primarni presežek v višini 4,5 % BDP skupaj z nominalnim BDP, ki je beležil več kot dvakrat hitrejšo rast od plačil obresti. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, pomladanska napoved Komisije 2026 predvideva, da se bo delež javnega dolga v BDP do konca leta 2026 zmanjšal na 50,4 %, do konca leta 2027 pa še dodatno na 45,5 %. Zmanjšanje deleža dolga v letih 2026 in 2027 odraža predvsem primarni presežek v višini 3,3 % BDP v letu 2026 in 3,7 % BDP v letu

⁷ Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

⁸ Fiskalna naravnost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

⁹ Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

2027. V obeh letih se pričakuje tudi, da se bo nominalni BDP še naprej povečeval približno dvakrat hitreje kot plačila obresti.

- (13) Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 so skupni odhodki sektorja država za obrambo na Cipru v letu 2025 znašali 1,8 % BDP, v letu 2026 pa naj bi ostali na isti ravni.
- (14) Unija se še naprej sooča s tveganji motenj v oskrbi z energijo in povečane nestanovitnosti cen, ki jih še zaostrejuje geopolitične napetosti, ki vplivajo na svetovne trge nafte in plina. Izkušnje iz energetske krize v obdobju 2022–2023 so pokazale, da splošni ukrepi, ki niso ciljno usmerjeni, povzročajo velike fiskalne stroške ter so socialno in gospodarsko neučinkoviti. Ciper od izbruha vojne na Bližnjem vzhodu februarja 2026 sprejema ukrepe fiskalne politike, da bi ublažil učinek, ki ga imajo visoke cene energije na gospodinjstva in podjetja¹⁰. Ti vključujejo neciljna znižanja DDV na električno energijo (do marca 2027) in trošarin za goriva (od aprila do junija 2026) ter ciljno usmerjene subvencije za kmete (april in maj 2026), letalske prevoznike (od junija do septembra 2026) in turizem (april 2026). Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi v letu 2026 fiskalni stroški teh ukrepov znašali približno 0,1 % BDP. Če bi ti ukrepi veljali do konca leta 2026, bi po ocenah Komisije njihovi fiskalni stroški v letu 2026 znašali 0,3 % BDP.
- (15) Glede na izračune Komisije so očiščeni odhodki na Cipru v letu 2025 zrasli za 9,6 %, v letih 2024 in 2025 pa kumulativno za 11,8 %. Rast očiščenih odhodkov v letu 2025 je nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni pomeni odstopanje v višini 1,3 % BDP. Če se upoštevata leti 2024 in 2025 skupaj, je tudi kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar pomeni odstopanje v višini 1,0 % BDP v kumulativnem smislu. Hkrati je bil, kot je navedeno, proračunski položaj za leto 2025 v presežku, dolg sektorja država pa je bil nižji od 60 % BDP.

¹⁰ To odraža stanje na presečni datum pomladanske napovedi Komisije 2026 (4. maj 2026).

- (16) Glede na izračune Komisije naj bi očiščeni odhodki na Cipru v letu 2026 zrasli za 7,4 %, v letih 2024, 2025 in 2026 pa kumulativno za 20,1 %. Rast očiščenih odhodkov naj bi bila v letu 2026 nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni pomeni odstopanje v višini 0,9 % BDP. Če se upoštevajo leta 2024, 2025 in 2026 skupaj, naj bi bila tudi kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar pomeni odstopanje v višini 1,8 % BDP v kumulativnem smislu. Hkrati naj bi bil, kot je navedeno, proračunski položaj za leto 2026 v presežku, dolg sektorja država pa je nižji od 60 % BDP in naj bi se še zmanjšal.
- (17) Sistematično, smiselno in pravočasno vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov je še vedno bistvenega pomena, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje instrumentov Unije za financiranje, pa tudi v okviru evropskega semestra.
- (18) Pri izvajanju programov kohezijske politike, ki vključujejo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP), Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in Kohezijskega sklada, je Ciper hitrejši od povprečja na ravni EU, in sicer kar zadeva izbiro projektov in tudi plačila. Pomembno je ohraniti sedanji zagon, hkrati pa čim bolj povečati učinek naložb na terenu. Ciper že ukrepa v okviru svojih programov kohezijske politike, da bi povečal konkurenčnost in rast. Kljub temu bo morda treba dodatno okrepiti izvajanje na nekateri področjih, vključno s tistimi, ki se nanašajo na ravnanje z odpadki in javni mestni prevoz. Bistveno je zagotoviti, da se nove naložbe, ki jih je Ciper opredelil pri vmesnem pregledu skladov kohezijske politike, zlasti tiste, ki so povezane s petimi prednostnimi nalogami, opredeljenimi v uredbi o vmesnem pregledu¹¹, izvedejo hitro in učinkovito.

¹¹ Uredba (EU) 2025/1914 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2025 o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda.

- (19) Za ciprski raziskovalni in inovacijski ekosistem so še vedno značilne nizke naložbe v raziskave in razvoj, šibka valorizacija znanja ter omejene povezave med raziskavami in podjetji. Pozitivno pa je, da so bile sprejete ciljno usmerjene pobude za financiranje prek Mehanizma za okrevanje in odpornost ter kohezijske politike, ki podpirajo inovativna in zagonska podjetja, nedavno pa je bila sprejeta tudi povezana zakonodaja. Kljub temu še vedno obstajajo ključna ozka grla, med drugim odsotnost celovite dolgoročne strategije za raziskave in inovacije, kar omejuje učinkovito trženje rezultatov raziskav. Hitra širitev sektorja informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) je priložnost za prelivanje učinkov na širše gospodarstvo z močnejšimi povezavami z domačimi podjetji in raziskovalnimi ustanovami.
- (20) Dostop do nebančnega financiranja na Cipru je omejen, kar omejuje širitev poslovanja, diverzifikacijo in rast produktivnosti. Pri financiranju podjetij še vedno prevladujejo bančna posojila, kapitalski trgi pa so premalo razviti, pri čemer je raven tržnega financiranja med najnižjimi v Uniji. Čeprav so se v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost začele izvajati nekatere pobude, kot je delniški sklad Cipra, da bi se podprlo alternativno financiranje, je obseg mobiliziranih sredstev še vedno omejen. Zato se številna podjetja, zlasti mlada in inovativna, soočajo s težavami pri dostopu do ustreznega financiranja. Raven finančne pismenosti je v primerjavi s povprečjem EU še vedno nizka, kar omejuje sposobnost in motivacijo gospodinjstev za sodelovanje v diverzificiranih naložbenih strategijah. Hkrati je drugi steber pokojninskega sistema še vedno premalo razvit in zelo razdrobljen, kar omejuje njegovo vlogo pri pokojninskem zavarovanju in ponudbi dolgoročnega kapitala. Krepitev poklicnih pokojnin in izboljšanje udeležbe gospodinjstev na kapitalskih trgih bi lahko podprla razpoložljivost dolgoročnega financiranja in prispevala k učinkovitejšemu razporejanju prihrankov.
- (21) Ciper se sooča z več izzivi, povezanimi z regulativnim in upravnim okvirom. Sprejeti so bili nekateri ukrepi, vendar še vedno obstajajo ovire za naložbe. Pri infrastrukturnih projektih še naprej nastajajo zamude zaradi dolgotrajnih postopkov pridobivanja zemljišč in javnega naročanja, omejenih upravnih zmogljivosti in izzivov pri usklajevanju. Čeprav so bili sprejeti ukrepi za zmanjšanje upravnega bremena in izboljšanje storitev za vlagatelje, so potrebna nadaljnja prizadevanja za povečanje učinkovitosti, racionalizacijo postopkov in zmanjšanje regulativne razdrobljenosti.

- (22) Ciper lahko izboljša upravljanje podjetij v državni lasti. Ta podjetja imajo osrednjo vlogo v ključnih gospodarskih sektorjih (npr. elektrika, telekomunikacije, voda, ravnanje z odpadnimi vodami in infrastruktura). Vendar njihovo upravljanje še vedno ne dosega mednarodnih standardov, saj so še vedno prisotne pomanjkljivosti v zvezi z odgovornostjo, preglednostjo, postopki imenovanja v upravni odbor in pomanjkanjem jasne politike lastništva. Čeprav so bile z uvedbo neodvisnega svetovalnega odbora dosežene izboljšave v smeri imenovanja upravnih odborov podjetij v državni lasti na podlagi dosežkov, bi lahko učinkovito izvajanje nedavno sprejetega akcijskega načrta za upravljanje podjetij v državni lasti pripomoglo k reševanju teh izzivov in izboljšanju uspešnosti podjetij v državni lasti, podprlo njihovo posodobitev in okrepilo njihov prispevek k strateškim ciljem politike, vključno z zelenim in digitalnim prehodom.
- (23) Ciper se sooča z izzivi, povezanimi z učinkovitostjo pravosodnega sistema, dolgimi časi reševanja zadev, nizkimi stopnjami digitalizacije in zamudami pri izvrševanju sodb. Zamuja izvajanje nedavno sprejete reforme, katere cilj je pospešiti reševanje nekaterih zadev z ustanovitvijo administrativnih in gospodarskih sodišč, in nobeno od sodišč še ne deluje. Napredek pri digitalizaciji sodnih postopkov, vključno s celovitim sistemom zadev in tehnologijami za digitalno zvočno snemanje, je še vedno omejen, ozka grla pri izvrševanju pa ostajajo, kar negativno vpliva na pravno varnost in naložbene pogoje.
- (24) Čeprav je Ciper dosegel napredek pri energetskega prehodu, veliki izzivi ostajajo. Ciper je še vedno močno odvisen od fosilnih goriv, pri čemer so nafta in naftni derivati leta 2024 predstavljali 85,2 % njegove bruto porabe energije. Poleg tega ima Ciper eno največjih odvisnosti od uvoza energije v EU (87,7 % bruto razpoložljive energije v letu 2024). Prizadevanja za diverzifikacijo oskrbe z energijo z vključitvijo zemeljskega plina v mešanico energijskih virov ovirajo stalne upravne zamude pri gradnji terminala za uvoz utekočinjenega zemeljskega plina (UZP) v Vasilikosu. Zastala so tudi prizadevanja za razvoj energetskih povezav s sosednjimi državami. Zlasti pri projektu povezovalnega daljnovoda Great Sea, katerega cilj je odpraviti energetske osamitev Cipra, še vedno prihaja do zamud. Zaradi velike zunanje odvisnosti so obnovljivi viri energije ključni ne le za razogljičenje ciprskega gospodarstva, temveč tudi za izboljšanje energetske varnosti in odpornosti na zunanje energetske pretrse.

- (25) Ciper je povečal proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vendar so potrebna nadaljnja prizadevanja za razširitev zmogljivosti omrežja in objektov za shranjevanje energije, da bi se olajšala širša uporaba energije iz obnovljivih virov. Nameščena zmogljivost za sončno in vetrno energijo se je leta 2025 znatno povečala, s čimer se je delež obnovljivih virov energije v mešanici virov električne energije povečal na 27,4 %¹². Čeprav so bili uvedeni ukrepi za poenostavitev in digitalizacijo postopkov za izdajo dovoljenj, znatne zamude še vedno vplivajo na priključitev novih obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na omrežje. Ciper nima delujočih sistemov za shranjevanje električne energije iz nefosilnih virov. Načrtujejo se nekateri projekti v okviru načrta za razvoj prenosnega sistema, vendar je izvajanje še vedno v zgodnji fazi. Uvajanje shem prenove za energetske učinkovitost stavb, ki jih podpirata Mehanizem za okrevanje in odpornost ter kohezijska politika, še naprej napreduje, dopolnjujejo pa jih regulativni ukrepi, namenjeni spodbujanju zasebnega financiranja za energetske učinkovitost. Trajnostni promet ostaja pereč izziv, ki ga še poslabšuje popolna odvisnost od cestnega tovornega prometa. Potrebna so nadaljnja prizadevanja za razvoj javnega prevoza, razširitev polnilne infrastrukture in zagotavljanje finančnih spodbud za trajnostno mobilnost.
- (26) Ciper se sooča z velikimi in trdovratnimi okoljskimi izzivi. Pomanjkanje vode je doseglo kritično raven, saj je Ciper pri izkoriščanju sladke vode in kazalnikih produktivnosti vode med najslabšimi državami v EU. Kljub prizadevanjem za razsoljevanje vode in nadgradnjo infrastrukture, tudi v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost ter kohezijske politike, naložbe v vodno infrastrukturo doslej niso zadostovale za odpravo sistemskih ranljivosti, povezanih s pitno vodo in čiščenjem odpadnih voda. Prav tako tudi uspešnost pri ravnanju z odpadki zaostaja za cilji EU; ciprska raven nastajanja komunalnih odpadkov na prebivalca je na primer med najvišjimi v EU. Več ukrepov, sprejetih v okviru akcijskega načrta za krožno gospodarstvo iz leta 2021 in kohezijske politike, je usmerjenih v zmanjšanje količine odpadkov, boljše sortiranje odpadkov in večje recikliranje, vendar njihov celotni potencial še ni izkoriščen. Izboljšanje upravne zmogljivosti lokalnih in okrožnih organov je ključno tudi za podporo načrtovanju naložb in usklajevanju na področju gospodarjenja z vodo in ravnanja z odpadki na Cipru.

¹² Vir: [Platforma za preglednost ENTSO-E \(https://transparency.entsoe.eu/](https://transparency.entsoe.eu/) dostop 9. aprila 2026).

- (27) Ciper je še vedno izpostavljen različnim podnebnim tveganjem (na primer požarom v naravi, poplavam, sušam in obalni eroziji), ki lahko škodujejo biotski raznovrstnosti, družbeni odpornosti in gospodarstvu države. Posodobljena nacionalna prilagoditvena strategija za obdobje 2025–2050 še ni dokončana, zaradi česar prihaja do zamud pri ključnih ukrepih. Poleg tega bi lahko izboljššan sistem upravljanja, vključen v nacionalno strategijo, zagotovil skladnost in učinkovitost institucionalnega okvira, ki ureja prilagajanje podnebnim spremembam in odpornost nanje, vendar se tudi pri njegovi vzpostavitvi pojavljajo zamude. Nadaljnji ukrepi, vključno z nekaterimi, ki jih podpira kohezijska politika, se osredotočajo na razvoj protipoplavne infrastrukture ter obvladovanje požarne ogroženosti in tveganja nesreč. Vendar naložbe Cipra za prilagajanje podnebnim spremembam ne izpolnjujejo dejanskih potreb.
- (28) Glede na ključno vlogo človeškega kapitala pri krepitevi konkurenčnosti in strateške avtonomije Unije je Svet leta 2026 priporočil, naj države članice ukrepajo, da bi nujno rešile strukturne izzive, povezane s človeškim kapitalom, na področju spretnosti, izobraževanja in usposabljanja, ki ovirajo konkurenčnost. Specifična priporočila za Ciper za leto 2026 lahko prispevajo k izvajanju priporočila Sveta o človeškem kapitalu v Uniji.
- (29) Ciper se sooča z več izzivi, povezanimi z vključevanjem žensk in invalidov na trg dela ter odpravljanjem neskladij v spretnostih in pomanjkanja delovne sile. Čeprav je trg dela na Cipru še vedno močan in ga podpira podprt močna gospodarska rast, pri čemer stopnja delovne aktivnosti presega nacionalni cilj za leto 2030, brezposelnost pa se še naprej zmanjšuje, so ciljno usmerjeni aktivacijski ukrepi in aktivne politike trga dela, zlasti za ženske in ranljive skupine, še vedno omejeni po obsegu in učinkovitosti. Poleg tega je zmogljivost javnega zavoda za zaposlovanje še vedno omejena in bi imela koristi od okrepljenega spremljanja, ocenjevanja in proaktivnega ozaveščanja, podprtega z nadgrajenimi informacijskimi sistemi.

- (30) Ciper bi lahko dodatno okrepil kakovostno zaposlovanje. Kljub nizki brezposelnosti in dinamičnemu trgu dela so delovni pogoji, zlasti dolg delovni čas in razmeroma visok delež slabo plačanih delovnih mest v primerjavi s povprečjem EU, še vedno zaskrbljujoči in nesorazmerno vplivajo na ženske. Vpliv starševstva na stopnjo zaposlenosti žensk in omejena dostopnost cenovno dostopnih in kakovostnih storitev oskrbe omejuje poklicno napredovanje ter prispeva k razlikam v plačah in pokojninah med spoloma. Nedavne pobude politike, vključno s spodbudami za zaposlovanje in ukrepi za spodbujanje prožnih ureditev dela, so sicer koraki v pravo smer, vendar lahko njihovo učinkovito izvajanje skupaj s podpiranjem prehoda na visokokakovostna delovna mesta, boljšim dostopom do usposabljanja v sektorjih z velikim povpraševanjem in razširjenimi storitvami oskrbe pomaga povečati udeležbo žensk na trgu dela in kakovost delovnih mest.
- (31) Ciper se sooča z izzivi, povezanimi s krepitvijo poklicnega izobraževanja in usposabljanja, nizko udeležbo na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter slabo uspešnostjo pri zagotavljanju osnovnih spretnosti. To prispeva k vztrajnim neskladjem med ponudbo spretnosti in povpraševanjem po njih ter pomanjkanju delovne sile, tudi v sektorjih, ki so ključni za zeleni in digitalni prehod. Udeležba v predšolski vzgoji in varstvu se je v okviru ukrepov Mehanizma za okrevanje in odpornost povečala, vendar je še vedno pod ciljem EU, kar omejuje tako razvoj zgodnjih spretnosti kot udeležbo na trgu dela, medtem ko se vključujoče izobraževanje še naprej sooča z velikimi izzivi, pri čemer se mladi invalidni učenci in učenci s posebnimi učnimi potrebami še vedno soočajo z ovirami za učinkovito udeležbo v rednem izobraževanju.

- (32) Ciper ima možnosti za izboljšanje več svojih sistemov socialne zaščite. Čeprav je močna gospodarska rast pripomogla k zmanjšanju revščine na splošno, tveganje revščine za starejše, zlasti tiste, ki so v delovni dobi imeli nizke dohodke, ostaja precej nad povprečjem EU zaradi neustreznih pokojninskih dohodkov. Hkrati pa kljub sprejetim ukrepom odsotnost celovitega, ustrezno financiranega in integriranega sistema dolgotrajne oskrbe skupaj s pomanjkanjem osebja ter omejenimi storitvami na domu in v skupnosti omejuje dostop in ovira deinstitucionalizacijo. Energetska revščina je kljub nekaterim ciljno usmerjenim ukrepom še vedno zaskrbljujoča, kar odraža omejeno pokritost in pomanjkanje sistematičnega spremljanja. Poleg tega pomanjkanje socialnih stanovanj skupaj z visokimi stopnjami zaostalih plačil, povezanih s stanovanji, še naprej obremenjuje ranljiva gospodinjstva, ne glede na nedavne programe podpore in načrtovano povečanje ponudbe stanovanj.
- (33) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2026 priporočil, naj države članice euroobmočja ukrepajo, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja za leto 2026. Kar zadeva Ciper, priporočilo 1 prispeva k izvajanju prvega, drugega in tretjega priporočila o euroobmočju, priporočilo 2 prispeva k izvajanju četrtega priporočila o euroobmočju, priporočilo 3 prispeva k izvajanju sedmega, devetega in enajstega priporočila o euroobmočju, priporočilo 4 prispeva k izvajanju sedmega priporočila o euroobmočju, priporočilo 5 pa prispeva k izvajanju petega priporočila o euroobmočju –

PRIPOROČA, da Ciper v letih 2026 in 2027 ukrepa tako, da:

1. ob priznavanju presežka sektorja država na Cipru zagotovi, da bodo očiščeni odhodki v skladu z najvišjimi stopnjami rasti, ki jih je Svet priporočil 21. januarja 2025, glede na znatno odstopanje, ki ga je Komisija ugotovila za leto 2025 in predvidela za leto 2026 v zvezi s priporočeno zgornjo mejo očiščenih odhodkov; okrepi skupne odhodke za obrambo in varnostne odhodke ter pripravljenost, hkrati pa zagotovi vzdržnost dolga in učinkovito porabo ter postopno prilagodi proračun, da se ohranijo strukturno višji odhodki za obrambo; zagotovi, da so ukrepi, sprejeti za ublažitev učinka zvišanja cen energije, začasni, namenjeni zaščiti ranljivih gospodinjstev ali zadostitvi potreb energetske intenzivnih podjetij, da ohranijo spodbude za prihranke energije in da so njihovi fiskalni stroški v skladu z zavezami iz fiskalnega okvira EU;
2. zagotovi kontinuiteto reform in naložb, ki se izvajajo v okviru Mehanizma za okrepanje in odpornost; ohrani zagon pri izvajanju programov kohezijske politike, pri čemer se po potrebi opre na prerazporeditev v strateške prednostne naloge in prožnosti, dogovorjene v okviru vmesnega pregleda okvira kohezijske politike;
3. okrepi raziskave in inovacije s spodbujanjem javnih in zasebnih naložb v raziskave in razvoj, krepitvijo sinergij med raziskavami in podjetji ter sprejetjem dolgoročne strategije za raziskave in inovacije s kazalniki ter večletnim financiranjem; olajša diverzifikacijo gospodarstva z izboljšanjem dostopa do alternativnih varčevalnih produktov in instrumentov kapitalskega trga, okrepitvijo sistema dodatnega pokojninskega zavarovanja in povečanjem finančne pismenosti; poenostavi pravila in zmanjša upravno breme; izboljša upravljanje podjetij v državni lasti z ukrepi za nadaljnje izboljšanje imenovanja upravnih odborov na podlagi dosežkov ter z lastniško politiko in upravljanjem na podlagi uspešnosti; poveča učinkovitost pravosodnega sistema, tudi z nadaljnjo digitalizacijo sodnih delovnih postopkov;

4. zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv in dodatno diverzificira oskrbo z energijo, zlasti z razvojem energetskega povezav s sosednjimi državami, povečanjem financiranja za energetske učinkovitost, nadgradnjo elektroenergetskega omrežja in objektov za shranjevanje energije, ter razširitvijo trajnostne mobilnosti in javnega prevoza; izboljša ravnanje z vodo, odpadno vodo in odpadki s povečanjem naložb v infrastrukturo, povečanjem upravne zmogljivosti lokalnih organov, spodbujanjem praks trajnostne rabe vode ter razširitvijo ločenega zbiranja komunalnih odpadkov in odpadne embalaže; izboljša institucionalni okvir, ki ureja prilagajanje podnebnim spremembam;
5. odpravi pomanjkanje delovne sile in spodbudi kakovost delovnih mest s krepitvijo udeležbe ranljivih skupin na trgu dela, nadaljnjim povečanjem zmogljivosti in privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, spodbujanjem izobraževanja odraslih, krepitvijo zmogljivosti javne službe za zaposlovanje in krepitvijo aktivnih politik trga dela; dodatno okrepi prizadevanja politike za krepitev zelenih in digitalnih spretnosti; dodatno poveča udeležbo v vzgoji in varstvu predšolskih otrok, izboljša temeljne spretnosti ter poveča udeležbo učencev na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike; razširi razpoložljivost in pokritost storitev dolgotrajne oskrbe, razširi upravičenost do nje in zmanjša visoke samoplačniške stroške; izboljša socialno zaščito ranljivih skupin z zagotavljanjem ciljno usmerjene podpore energetske revnim gospodinjstvom, zagotavljanjem ustreznih minimalnih pokojnin ter povečanjem razpoložljivosti cenovno dostopnih in socialnih stanovanj.

V Bruslju,

Za Svet

predsednik/predsednica
